

Inhoudstafel

1. Afwijkingsaanvraag afbakening Referentieregio's Oost-Brabant en Halle-Vilvoorde	1
2. Achtergrondinfo: Decreet over Regiovorming en Wijzigingen van het Decreet van 22 December 2017 over het Lokaal Bestuur.....	1
2.1 Juridische vereisten voor een afwijkingsaanvraag	2
2.1.2 Afwijkingen principes regiovorming	2
2.1.3 Indiening van de afwijkingsaanvraag.....	2
2.1.4 Inhoud van de afwijkingsaanvraag	2
2.1.5 Beslissing Vlaamse Regering	3
2.1.6 Historiek	3
3. Samenwerking met IGO div	4
3.1 IGS-opgebouwd woonbeleid	4
3.2 Bevorderen van betaalbaar wonen.....	4
3.3 Verblijfsbelasting	5
3.4 Samenwerking met Elk Zijn Huis – ondertussen Wootrots.....	5
4. Samenwerking met Wootrots	6
4.1 Afbakening werkingsgebieden sociale huisvestingsmaatschappijen en sociale verhuurkantoren	6
4.2 Oprichting Wootrots.....	6
4.3 Werkingsgebied Wootrots	6
4.4 Deelwerkingsgebied Zaventem/Kortenberg	7
5. Samenwerking van Zaventem binnen bestaande regiostructuren	8
5.1 Zaventem versus omliggende gemeenten	8
5.2 Zaventem versus de Druivenstreek.....	8
5.3 Zaventem en afvalverwerking.....	8
5.4 Zaventem en de Eerstelijnszone Druivenstreek.....	9
5.5 Bestuurlijke samenwerking.....	9
5.6 Samenwerking inzake cultuur en evenementen.....	9
6 Globale conclusie	9

1. Afwijkingsaanvraag afbakening Referentieregio's Oost-Brabant en Halle- Vilvoorde

Aanvraag door de interlokale vereniging 'Wonen in het Hart van Midden-Brabant' met het oog op het bekomen van een afwijking in het kader van een verdere deelname door gemeente Zaventem (referentieregio Halle-Vilvoorde) aan de intergemeentelijke samenwerking woonbeleid georganiseerd door IGO div (referentieregio Oost-Brabant).

2. Achtergrondinfo: Decreet over Regiovorming en Wijzigingen van het Decreet van 22 December 2017 over het Lokaal Bestuur.

De gemeente Zaventem behoort sinds de invoering van het regiodecreet van 3 februari 2023 tot de referentieregio Halle-Vilvoorde. Desondanks heeft de gemeente de wens uitgesproken om voor haar intergemeentelijk woonbeleid beroep te willen blijven doen op de diensten van IGO div en deel te willen blijven uitmaken van de intergemeentelijke samenwerking woonbeleid (IGS) die IGO div organiseert in de referentieregio Oost-Brabant.

Op 18 oktober 2024 werd de wens van Zaventem besproken op de Raad van Bestuur van IGO div. De Raad van Bestuur van IGO div heeft geen bezwaar, maar gezien gemeente Zaventem geen vennoot is van IGO div en het IGS-woonbeleid via een beheerscomité van de interlokale vereniging 'Wonen in het Hart van Midden-Brabant' aangestuurd wordt, werd de afwijkingsaanvraag voorgelegd aan dat beheerscomité (stuurgroep). De Raad van Bestuur van IGO div mandateerde de coördinator van Wonen in het Hart van Midden-Brabant, Goele Daniels, om de afwijkingsaanvraag voor te bereiden, ter bespreking voor te leggen aan het beheerscomité. Mits de leden van het beheerscomité zich allen positief uitspreken over de aanvraag, kan deze nadien bij de Vlaamse Regering, volgens de voorziene procedure, ingediend worden.

Het Regiodecreet van 3 februari 2023 en het bijbehorende Uitvoeringsbesluit van 24 maart 2023, met artikel 7, vormen de wettelijke basis voor het beleid waarbij Vlaamse gemeenten en regio's regioconform gaan samenwerken. Regioconform samenwerken houdt in dat gemeenten hun intergemeentelijke samenwerkingsverbanden binnen de grenzen van hun eigen referentieregio organiseren.

De regiovorming en het regiodecreet zijn belangrijke stappen in het streven naar een efficiënter en effectiever beleid binnen Vlaanderen. Dit decreet heeft tot doel om de samenwerking tussen gemeenten te bevorderen en de regionale ontwikkeling te stimuleren door middel van duidelijke afspraken en doelstellingen. De invoering van het regiodecreet heeft enkele belangrijke gevolgen voor het werkingsgebied. Bepaalde elementen, zoals de begroting,

personeel, samenwerkingsafspraken en -overeenkomsten, alsook de beleidsvisie en het beleidsplan, zullen heronderhandeld moeten worden om te voldoen aan de nieuwe richtlijnen en doelstellingen die het decreet met zich meebrengt. Gezien de veranderingen die het regiodecreet met zich meebrengt, is er de mogelijkheid om een afwijking aan te vragen. Dit kan nodig zijn om de specifieke omstandigheden van het werkingsgebied van IGS in aanmerking te nemen en te zorgen voor een effectieve uitvoering van het beleid dat aansluit bij de lokale behoeften. Het aanvragen van een afwijking biedt de kans om maatwerk te leveren, zodat de samenwerking en de beleidsvoering optimaal kunnen blijven functioneren in het belang van de betrokken gemeenten en hun inwoners.

De interlokale vereniging 'Wonen in het Hart van Midden-Brabant' zal op specifieke vraag van gemeente Zaventem een gemotiveerd verzoek indienen voor een afwijking.

2.1 Juridische vereisten voor een afwijkingsaanvraag

Afwijkingsaanvragen kunnen mits afdoende motivering en dienen voorgelegd te worden aan de Vlaamse Regering ter goedkeuring. Onderstaand geven we in grote lijnen het te volgen proces weer.

2.1.2 Afwijkingen principes regiovorming

Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (IGS) moeten, cf. de bepalingen van het Regiodecreet van 3 februari 2023 en het Uitvoeringsbesluit van 24 maart 2023, voldoen aan de principes van regioconform samenwerken. Ze moeten passen binnen de grenzen van een referentieregio of ermee samenvallen. Onder bepaalde voorwaarden kunnen gemeenten zich ook organiseren via supraregionale samenwerking. IGS kunnen eveneens een tijdelijke of definitieve afwijking op die principes verkrijgen.

2.1.3 Indiening van de afwijkingsaanvraag

Afwijkingsaanvragen dienen door het intergemeentelijk samenwerkingsverband ingediend te worden via het loket voor lokale besturen. Betreft het een reeds bestaand intergemeentelijk samenwerkingsverband, dan dient het bevoegde orgaan van dat samenwerkingsverband de afwijkingsaanvraag in – de regels zijn als volgt:

- In geval van een dienstverlenende of opdracht houdende vereniging verloopt de afwijkingsaanvraag via de algemene vergadering.
- In geval van een projectvereniging verloopt dit via de Raad van Bestuur.
- Individuele lokale besturen kunnen zelf geen afwijkingsaanvraag indienen. Wel kunnen ze hun intergemeentelijk samenwerkingsverband gemotiveerd verzoeken om een afwijkingsaanvraag in te dienen.

2.1.4 Inhoud van de afwijkingsaanvraag

Het dossier van de afwijkingsaanvraag van een bestaand samenwerkingsverband bevat de beslissing van het bevoegde orgaan van het samenwerkingsverband en omvat een motivering waarom het samenwerkingsverband hetzelfde doel niet kan bereiken in een samenstelling die voldoet aan de principes van regioconform samenwerken.

2.1.5 Beslissing Vlaamse Regering

De Vlaamse Regering neemt een besluit binnen een termijn van 90 kalenderdagen na verzending van de aanvraag. Het besluit vermeldt of de afwijking wordt toegestaan, bevat de argumentatie die tot de beslissing heeft geleid en verduidelijkt in voorkomend geval of de afwijking van tijdelijke of definitieve aard is.

2.1.6 Historiek

Sinds december 2010 maakt gemeente Zaventem deel uit van een intergemeentelijke samenwerking inzake woonbeleid onder de vleugels van IGO div, wat toen ook al buiten het werkingsgebied van IGO div (arrondissement Leuven) lag. Initieel maakte Zaventem deel uit van een IGS-project met 5 gemeenten (Herent, Huldenberg, Kortenberg, Tervuren en Zaventem) genaamd 'Woonwijzer Midden-Brabant'. Later volgde er nog een uitbreiding met gemeente Overijse.

Sinds 2018 bracht een nieuw subsidiebesluit voor projecten lokaal woonbeleid en een bijhorende optimalisatie van de werkingsgebieden en subsidies van de IGS-projecten van IGO div daar verandering in. Vanaf dat moment werd 'Woonwijzer Midden-Brabant' verder gezet als Wonen in het hart van Midden-Brabant en bestond het project nog uit de gemeenten Kortenberg en Zaventem met IGO div als projectuitvoerder.

Omdat gemeente Zaventem geen vennoot is, werd op 7 oktober 2019 de interlokale vereniging "Wonen in het hart van Midden-Brabant" opgericht om te kunnen voldoen aan de voorwaarden voor de indiening van een subsidieaanvraag voor de periode 2020 – 2025 bij het Agentschap Wonen-Vlaanderen. De interlokale vereniging wordt bestuurd door een beheerscomité dat bestaat uit een vertegenwoordiger van IGO div (actueel Goele Daniels) en een vertegenwoordiger van de betrokken lokale besturen. Deze kwestie werd in de Raad van Bestuur van 14 juni 2019 besproken. Het werkingsgebied van IGO div valt samen met de referentieregio Oost-Brabant. Gemeente Zaventem is geen vennoot van IGO div en maakt volgens de afbakening van de referentieregio's deel uit van de referentieregio Halle-Vilvoorde. Binnen deze referentieregio wordt de IGS-werking inzake woonbeleid georganiseerd door 3Wplus vzw.

Gemeente Zaventem heeft een sterke connectie met zowel Leuven en de omliggende gemeenten van het arrondissement Leuven als met de omliggende gemeenten van het arrondissement Halle-Vilvoorde. Eigenlijk werd er in 2013, of reeds in het voorbereidende traject van 2011, door gemeente Zaventem, een bewuste keuze gemaakt voor een aansluiting bij de regio Leuven. Het woonbeleid van Zaventem sluit beter aan bij de gemeenten tussen Leuven en Brussel dan bij dat van Halle-Vilvoorde. De gemeente Zaventem heeft ook steeds deel uitgemaakt van de sociale huisvestingsmaatschappij Elk Zijn Huis, nu Woon trots, wiens werkingsgebied ook hoofdzakelijk geënt was op de regio Leuven.

Wat Zaventem bijzonder maakt, is haar unieke ligging en karakter dat gekenmerkt wordt door een mix van stedelijkheid en landelijke charme. De aanwezigheid van de luchthaven, die deels ook op het grondgebied van Kortenberg ligt –deels uitmakend van het arrondissement Leuven – versterkt de band met deze regio. Hoewel het verstedelijkte karakter van Zaventem zichtbaar is in de grotere verdichting, behoudt het door zijn deelgemeenten zeker ook een uitgesproken landelijk karakter.

Zaventem is ook een poort naar het hart van Vlaanderen, met sterke banden richting Leuven, dat fungeert als een belangrijk economisch en cultureel centrum in de regio, maar ook als een zorgpool (UZ Gasthuisberg). De keuzes uit het verleden, zoals de aansluiting bij de regio Leuven, deelname aan het IGS-woonbeleid enz., hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van Zaventem tot een gemeente die haar inwoners stabiliteit en continuïteit biedt, terwijl ze tegelijkertijd inspeelt op de veranderende wereld om haar heen.

3. Samenwerking met IGO div

3.1 IGS-opgebouwd woonbeleid

Gemeenten Zaventem en Kortenberg bouwden de afgelopen 14 jaar in samenwerking met IGO div een sterke gezamenlijke kennis en expertise op het vlak van woonbeleid en intergemeentelijke samenwerking op die leidde tot waardevolle resultaten die zichtbaar zijn in diverse aspecten van het lokale woonbeleid. Als projectuitvoerder en coördinator van de IGS- werking inzake woonbeleid, is IGO div reeds lange tijd een constante factor.

Gemeente Zaventem sprak tijdens het lokaal woonoverleg van 4 november 2024 een duidelijke wens uit om deel te willen blijven uitmaken van de IGS-werking woonbeleid onder de vleugels van IGO div. De langdurige en goede samenwerking met IGO div op het vlak van woonbeleid droeg niet alleen bij tot de verbetering van de lokale woonomgeving, maar speelde ook een belangrijke rol in de bredere ontwikkeling van Zaventem als een gemeente die zich inzet voor de kwaliteit van leven van haar inwoners. Het woonbeleid, inclusief het beheer van leegstand, de bevordering van woningkwaliteit en de dienstverlening van het WoonEnergieket, wordt al jarenlang verzorgd door het woonproject. Dit project wordt gekenmerkt door een effectieve samenwerking met diverse gemeentelijke diensten, wat bijdraagt aan een geïntegreerde en efficiënte aanpak van de woonuitdagingen binnen de gemeente. De opgebouwde kennis, de successen en de vertrouwdheid van de samenwerking vormen een sterke basis die niet zomaar losgelaten kan worden zonder risico's voor de continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening.

Onderstaand halen we een aantal voorbeelden van de nauwe samenwerking tussen het lokaal bestuur en IGO div aan:

3.2 Bevorderen van betaalbaar wonen.

In het kader van het woonbeleid worden diverse maatregelen en initiatieven geïmplementeerd om de toegang tot betaalbare en kwalitatieve huisvesting te verbeteren.

- 1) Het betreft o.a. een beleidsvisie op sociaal wonen, opgemaakt door IGO div in opdracht van en goedgekeurd door het lokaal bestuur, waarin de doelstellingen en beleidsrichtlijnen voor de komende jaren zijn vastgelegd. Speerpunten daarin zijn o.a.:
 - het vergroten van het aanbod sociale huurwoningen
 - de ondersteuning van kwetsbare groepen
 - het waarborgen van woonkwaliteit en duurzaamheid binnen het sociaal woonpatrimonium
 - de toepassing van lokale toewijzingsreglementen met o.a. criteria voor lokale binding.
- 2) Daarnaast werd er ook een uitgebreid onderzoek uitgevoerd binnen de schoot van de IGS-werking om de woningmarkt nader in kaart te brengen. Dit onderzoek legt de focus op de huidige en toekomstige behoeften en tekorten, evenals op de demografische en economische factoren die de woningmarkt beïnvloeden. De resultaten vormen een basis voor verdere beleidsvorming en gerichte maatregelen om knelpunten op de lokale woningmarkt aan te pakken.
- 3) Een belangrijk onderdeel van de IGS-werking vormt het beheer en de aanpak van leegstaande woningen en gebouwen. IGO div is door de lokale besturen aangeduid als

beheerder van het leegstandsregister en staat dagdagelijks in voor de inventarisatie van leegstaande woningen en gebouwen. Door een gericht beleid en actieve opvolging wordt leegstand nauwlettend gemonitord en waar mogelijk teruggedrongen, met als doel de woonruimte optimaal te benutten en bij te dragen aan een kwaliteitsvolle en betaalbare woonomgeving.

- 4) Gemeenten Zaventem en Kortenberg zetten via de IGS-werking ook sterk in op het verbeteren van de woningkwaliteit. Alle processen worden nauwgezet opgevolgd en er is een intensieve samenwerking tussen het IGS-project, het gemeentebestuur, het OCMW, de politie en de gemeentelijke dienst omgeving. Deze samenwerking zorgt voor een gecoördineerde aanpak en snelle respons bij het identificeren en aanpakken van kwaliteits- en veiligheidsproblemen binnen de woningen.
- 5) De lokale besturen bieden via de IGS-werking eveneens een hoogwaardige dienstverlening aan hun burgers via het WoonEnergieLoket. Dit loket is een cruciale schakel geworden voor de inwoners van Zaventem, waar ze terecht kunnen voor informatie en advies over zowel woon- als energiezaken, en waar zij ondersteund worden in hun zoektocht naar duurzame en betaalbare oplossingen. Deze dienstverlening wordt reeds sinds 2011 door medewerkers van IGO div ingevuld en dat garandeert een stabiele dienstverlening.

In de afgelopen jaren heeft IGO div haar takenpakket voor Zaventem aanzienlijk uitgebreid om een bredere ondersteuning te bieden op verschillende domeinen binnen het woonbeleid.

3.3 Verblijfsbelasting

Zo werkte de gemeente Zaventem de afgelopen jaren ook goed samen met IGO div in het kader van een project 'verblijfsbelasting' (een opdracht die via openbare aanbesteding aan IGO div was gegund) en nam IGO div aanvullende opdrachten op zich om de woonkwaliteit en veiligheid in de gemeente te bevorderen.

3.4 Samenwerking met Elk Zijn Huis – ondertussen Woon trots

IGO div is reeds vele jaren actief als energiescanbedrijf en staat in een aantal gemeenten in de regio (Tervuren, Huldenberg, Kortenberg enz.) in voor de uitvoering van energiescans. Tussen 2013 en 2020 werkte IGO div op dit vlak ook nauw samen met Elk Zijn Huis met het oog op brandveilige sociale huurwoningen in combinatie met concrete tips voor de sociale huurders op basis van een bezoek van een energiescanner. Globaal heeft dit een impact op het welzijn van de sociale huurders. Tijdens een huisbezoek in het kader van de energiescan, werden er door IGO div ook rookmelders geplaatst in opdracht van Elk Zijn Huis.

4. Samenwerking met Woontrots

4.1 Afbakening werkingsgebieden sociale huisvestingsmaatschappijen en sociale verhuurkantoren

Op 4 februari 2022 keurde de Vlaamse Regering een belangrijk voorstel goed m.b.t. de afbakening van de werkingsgebieden van sociale huisvestingsmaatschappijen en sociale verhuurkantoren. Deze herindeling is een onderdeel van een bredere hervorming van het woonbeleid, gericht op het bundelen van krachten om de kwaliteit van de dienstverlening op het gebied van sociale huisvesting te verbeteren en efficiënter te organiseren.

4.2 Oprichting Woontrots

De goedkeuring van dit voorstel door de Vlaamse Regering op 4 februari 2022 markeert dan ook een cruciaal moment in de ontwikkeling van het woonbeleid in Vlaanderen, waarbij Woontrots als spil fungeert voor de verdere professionalisering en optimalisering van de sociale huisvesting. Het voorstel resulteerde in de oprichting van de nieuwe woonmaatschappij Woontrots op 1 juli 2023, door een fusie van meerdere huisvestingsmaatschappijen en sociale verhuurkantoren. Deze fusie is gericht op het verbeteren van de dienstverlening op het gebied van sociale huisvesting door het samenbrengen van krachten, middelen en expertise, zodat er efficiënter en klantgerichter kan worden gewerkt. Dit zijn voor het grootste deel gemeenten die ook al binnen het werkingsgebied van IGO div vallen, waarmee de samenhang in regionale samenwerking versterkt wordt.

4.3 Werkingsgebied Woontrots

Het werkingsgebied van Woontrots beslaat verschillende gemeenten met het oog op samenwerking om tegemoet te komen aan de groeiende behoefte aan betaalbare en kwalitatieve woningen. De afbakening van dit gebied heeft tot doel de coördinatie tussen gemeenten te versterken en expertise te bundelen, zodat de uitdagingen op het vlak van sociale huisvesting beter kunnen worden aangepakt. Het nieuwe werkingsgebied strekt zich uit over gemeenten zoals Bertem, Boortmeerbeek, Keerbergen, **Kortenberg**, Kraainem, Haacht, Herent, Hoeilaart, Huldenberg, Overijse, Tervuren, Wezembeek-Oppem en **Zaventem**.

De keuze voor deze afbakening en de oprichting van Woontrots was geen toevallige beslissing, maar eerder een strategische stap om de sociale woonsector in Vlaanderen te moderniseren en de kwaliteit van dienstverlening te waarborgen. Door de bundeling van de verschillende huisvestingsmaatschappijen en sociale verhuurkantoren onder één overkoepelende organisatie zoals Woontrots, worden processen gestroomlijnd en kan er beter ingespeeld worden op de specifieke woonbehoeften van de verschillende gemeenten binnen dit gebied. Dit maakt het mogelijk om efficiëntere beslissingen te nemen op vlak van toewijzing

van sociale woningen en onderhoud en woonondersteuning. Daardoor kunnen de inwoners beter geholpen worden. De bestaande historiek in de samenwerking met 'Wonen in het Hart van Midden-Brabant' en daarmee ook IGO div heeft op dit vlak reeds aanzienlijke meerwaarde geboden en kan ook in de toekomst van grote waarde blijven. Deze langdurige samenwerking vormt een solide basis voor continuïteit en verdere ontwikkeling, wat de effectiviteit en kwaliteit van de dienstverlening op het gebied van wonen en leefomgeving ten goede komt.

Voor Zaventem en de omliggende gemeenten betekent deze afbakening dat er niet alleen een versterkte regionale samenwerking komt, maar ook dat er nieuwe kansen ontstaan om sociale woonprojecten op te zetten die aansluiten bij de noden van de lokale bevolking. De samenwerking binnen Wootrots biedt een solide basis voor de toekomst, waarin de focus ligt op betaalbaar en kwalitatief wonen, met een geïntegreerde aanpak die zowel lokaal als regionaal een verschil maakt.

4.4 Deelwerkingsgebied Zaventem/Kortenbergh

Binnen de werking van Wootrots worden Zaventem en Kortenbergh gebundeld in het deelwerkingsgebied Zaventem/Kortenbergh. Dit zorgt ervoor dat deze twee gemeenten hun woonbeleid nauwer kunnen afstemmen en gezamenlijk kunnen optreden in de regio. Vanaf 2023 zetelen zij ook samen in de toewijzingsraad van Wootrots. Dit beleidsmatig orgaan speelt een cruciale rol in de sociale huisvesting, omdat het niet alleen verantwoordelijk is voor het ontwerpen van toewijzingsreglementen (waarbij o.a. rekening wordt gehouden met lokale binding), maar ook de praktische uitvoering van de toewijzingsregels opvolgt. Deze raad heeft als taak om toe te zien op een eerlijke en transparante toewijzing van sociale woningen, waarbij de noden van de inwoners van de verschillende gemeenten nauwkeurig in acht worden genomen.

De oprichting van Wootrots en de deelname van Zaventem aan de toewijzingsraad vormen een duidelijke bevestiging van de belangrijke rol die de gemeente speelt in het regionale woonbeleid. De bestaande samenwerking met IGO div sluit hierbij naadloos aan. IGO div heeft door de jaren heen uitgebreide kennis opgebouwd op het vlak van woonbeleid, betaalbaar wonen en de verbetering van woningkwaliteit. Deze expertise is van onschatbare waarde voor de verdere ontwikkeling van Wootrots. De samenwerkingsverbanden binnen Wootrots versterken de verwevenheid van Zaventem met de omliggende gemeenten en zorgen ervoor dat de gemeente optimaal kan bijdragen aan en profiteren van de sociale woonprojecten binnen de regio.

Gezien de intensieve samenwerking met IGO div enerzijds, en de logische samenhang met de indeling van het werkingsgebied van Wootrots anderzijds, acht de gemeente Zaventem het van groot belang om ook in de toekomst deel te blijven uitmaken van het IGS-woonbeleid van IGO div. Deze samenwerking garandeert een hoog niveau van dienstverlening en draagt bij aan het welzijn van de inwoners van Zaventem, vooral op het gebied van sociale huisvesting, waar de vraag naar betaalbare woningen blijft toenemen. De integratie van IGO div en Wootrots biedt een waardevolle synergie, waarbij de sterke punten van beide organisaties gecombineerd worden om de uitdagingen op de woningmarkt aan te pakken.

Bovendien zorgt de deelname aan zowel de IGS-woonprojecten als de structuur van Wootrots ervoor dat Zaventem zijn positie in de regionale samenwerking kan versterken en kan blijven inzetten op het waarborgen van betaalbaar en kwalitatief wonen voor zijn inwoners. De fusie van huisvestingsmaatschappijen en de intensivering van samenwerkingsverbanden zijn hierbij belangrijke stappen naar een toekomstgericht woonbeleid dat aansluit bij de noden

van de lokale bevolking. Zaventem wil deze koers verder blijven volgen om haar bewoners een stabiele en duurzame woonomgeving te bieden.

5. Samenwerking van Zaventem binnen bestaande regiostructuren

5.1 Zaventem versus omliggende gemeenten

De samenwerking tussen Zaventem en omliggende gemeenten zoals Wezembeek-Oppem en Kraainem sluit minder aan bij de historische en functionele samenwerkingsverbanden van Zaventem. Dit komt doordat Zaventem haar oriëntatie heeft gelegd richting andere regio's, zoals de Druivenstreek en Leuven, waarmee het al jaren nauwe banden onderhoudt op diverse vlakken, zoals woonbeleidens zorg.

Vanuit het standpunt van Zaventem is een samenwerking met Vilvoorde minder opportuun. De gemeente voelt zich sterk verbonden met andere, meer gelijkgestemde regio's, waar ze reeds goede samenwerkingsverbanden mee heeft ontwikkeld. Vilvoorde, dat samen met Machelen eerder een verstedelijkt gebied vormt, biedt weinig aansluiting bij de noden en ambities van Zaventem, dat als barrière tussen deze twee gemeenten functioneert. Dit geografische en functionele verschil versterkt het standpunt van Zaventem om niet richting Vilvoorde te willen evolueren.

Zaventem bevindt zich in een complexe situatie, geprangd tussen enerzijds het IGS Vilvoorde-Machelen, waarvan wordt aangegeven dat er weinig affiniteit bestaat met het daar gevoerde woonbeleid, en anderzijds de kleinere faciliteitengemeenten Wezembeek-Oppem en Kraainem. Deze gemeenten hebben te maken met specifieke problematieken en beschikken nog niet over een sterk uitgewerkt woonbeleid. Daarnaast ligt Zaventem ook op de "grens" van de referentieregio Halle-Vilvoorde.

5.2 Zaventem versus de Druivenstreek

Een belangrijk voorbeeld van de samenwerkingsverbanden waar Zaventem zich al vele jaren actief in positioneert, zijn die met de Druivenstreek en Wootrots. Op het vlak van wonen is er een sterke connectie met de gemeenten Overijse, Hoeilaart, Huldenberg en Tervuren, waarmee Zaventem haar woonbeleid coördineert en afstemt. Dit partnerschap heeft geresulteerd in een gedeelde visie op betaalbaar wonen en woningkwaliteit. De gemeente heeft via deze samenwerkingen een aanzienlijke meerwaarde kunnen bieden aan haar inwoners en wil dit behouden en verder ontwikkelen.

5.4 Zaventem en de Eerstelijnszone Druivenstreek

Op het vlak van zorg heeft Zaventem eveneens sterke banden met de Eerstelijnszone Druivenstreek, die tijdens de coronacrisis erg geïntensifieerd is en ook tot wederzijds sterke banden heeft geleid. Deze samenwerking op het vlak van eerstelijnszorg speelt een cruciale rol in het waarborgen van de gezondheidszorg voor de inwoners van Zaventem en omliggende gemeenten. Dit netwerk zorgt voor een vlotte coördinatie tussen verschillende zorgverleners en instellingen, wat het mogelijk maakt om de juiste zorg dicht bij huis te bieden. De banden met deze zorgregio zijn stevig, en overstappen naar andere samenwerkingsverbanden zou de efficiëntie en kwaliteit van de zorg die Zaventem biedt, onder druk zetten.

5.5 Bestuurlijke samenwerking

Ook op bestuurlijk vlak sluit Zaventem eerder aan bij gemeenten in de Druivenstreek. Bij verkiezingen werkt Zaventem samen met het kieskanton Huldenberg en Overijse, wat de langdurige samenwerking in politieke en bestuurlijke structuren verder versterkt. Dit kiesverband toont aan hoe nauw Zaventem verweven is met de omliggende gemeenten richting Leuven.

Bovendien sluit Zaventem geografisch en maatschappelijk sterk aan bij de gemeenten in de Druivenstreek en minder bij de meer stedelijke en verstedelijkte gemeenten zoals Vilvoorde en Machelen. Het Regionaal Woonbeleid Vilvoorde-Machelen wordt binnen de intergemeentelijke samenwerking (IGS) voortaan door de gemeenten zelf uitgevoerd. De natuurlijke oriëntatie van Zaventem ligt in de richting van de groene rand rond Brussel, waar het een belangrijke rol speelt als verbindende schakel tussen de hoofdstad en de Vlaamse Ardennen. Zaventem fungeert als een barrière tussen de stedelijke invloeden van Vilvoorde en Machelen, en het meer landelijke karakter van de Druivenstreek en de buurgemeente Kortenberg.

5.6 Samenwerking inzake onderwijs, cultuur en evenementen

Op het vlak van Onderwijs is er in het Deeltijds Kunstonderwijs (DKO) reeds jaren een erg nauwe samenwerking met buurgemeente Kortenberg en met Kampenhout. Zo werden er bij de gemeentelijke Kunstacademie van Zaventem bij-afdelingen gecreëerd in de twee hoger vernoemde gemeenten.

Cultureel gezien zijn de banden van Zaventem met Tervuren eveneens belangrijk. Samenwerkingsverbanden op het gebied van cultuur en evenementen hebben gezorgd voor een uitwisseling van culturele initiatieven, die een verrijking vormen voor de lokale gemeenschap. Zaventem voelt zich cultureel meer verwant met gemeenten zoals Tervuren en Overijse, waar gezamenlijke projecten en evenementen succesvol zijn georganiseerd en een groot draagvlak hebben binnen de lokale bevolking.

6. Globale conclusie

Formeel gezien behoort gemeente Zaventem niet tot referentieregio Oost-Brabant. Gezien het belang voor de gemeente Zaventem om ook in de toekomst te kunnen blijven samenwerken met IGO div en deel te kunnen blijven uitmaken van een IGS-werking woonbeleid die door IGO div georganiseerd, wenst de gemeente een afwijking aan te vragen. Het is nodig spoedig duidelijkheid te krijgen over de mogelijkheid om de vruchtbare samenwerking in de toekomst voort te zetten, zowel voor het beleid dat gemeente Zaventem wenst te voeren als in het kader van de toekomstige subsidieaanvragen voor het nieuwe subsidiedossier voor projecten lokaal woonbeleid met voorziene ingangsdatum 1 januari 2026.

Zonder de gewenste afwijking is gemeente Zaventem genoodzaakt om zich aan te sluiten bij 3Wplus vzw, een intergemeentelijke organisatie die actief is in referentieregio Halle-Vilvoorde. Historisch gezien is er geen samenwerking tussen gemeente Zaventem en 3Wplus vzw. Er is vanuit beide partijen ook niet de wens geuit om rond het woonbeleid een samenwerking op te starten.

3Wplus heeft naast het intergemeentelijk woonbeleid, ook activiteiten als Energiehuis in referentieregio Halle-Vilvoorde. De dienstverlening inzake energie en energiebesparing situeert zich voornamelijk op het vlak van het informeren en sensibiliseren van de burger. Op dit moment is 3Wplus slechts één uur per maand beschikbaar voor energetische vragen, wat niet opweegt tegen de jarenlange dienstverlening die het woonproject via het WoonEnergieLoket van IGO div heeft geboden. De beperkte aanwezigheid van 3Wplus kan de continuïteit en de diepgang van de ondersteuning die bewoners gewend zijn onvoldoende waarborgen. Hoewel 3Wplus ongetwijfeld waardevolle diensten levert, zou een overstap naar deze organisatie voor Zaventem een breuk betekenen met een decennialange opgebouwde relatie, die bovendien goed verankerd is in de lokale noden en ambities van de gemeente.

Een samenwerking met 3Wplus in plaats van IGO div zou niet alleen praktische en administratieve gevolgen kunnen hebben, maar zou mogelijks ook een impact kunnen hebben op de kwaliteit en continuïteit van de diensten die de inwoners gewend zijn. De ervaring en expertise die specifiek binnen de samenwerking met IGO div zijn opgebouwd, kunnen niet zomaar gerepliceerd worden binnen een andere structuur. De nauwe samenwerking met IGO div heeft geleid tot een dieper begrip van de lokale uitdagingen, zoals de druk op de woonmarkt en de behoefte aan betaalbare huisvesting, die Zaventem als gemeente aan den lijve ondervindt. De samenwerkingen buiten het IGS-kader cf. hoger getuigen daarvan.

De samenwerking tussen Zaventem en IGO div heeft de afgelopen jaren bewezen flexibel en toekomstgericht te zijn, waardoor de gemeente kon inspelen op veranderende regelgeving, nieuwe maatschappelijke trends en uitdagingen zoals duurzaamheid en energie-efficiëntie.

De geografische ligging van Zaventem, op de grens van verschillende regio's en in een soort overgangszone tussen Leuven en Brussel, houdt in dat er van oudsher samenwerkingsverbanden bestaan die verder reiken dan een formele regio-indeling. De luchthaven, als economische draaischijf, zorgt voor een extra laag van samenwerking die niet altijd strikt binnen administratieve grenzen past. Dit maakt het voor Zaventem des te belangrijker om een pragmatische oplossing te vinden waarbij haar bestaande samenwerkingsverbanden, zoals die met IGO Div, kunnen worden voortgezet.

Samenvattend kan worden gesteld dat de voorkeur van Zaventem duidelijk uitgaat naar een voortzetting en verdere verdieping van de bestaande samenwerkingen met enerzijds IGO div en Kortenberg en anderzijds met gemeenten zoals Tervuren, Overijse en andere in de Druivenstreek. Deze samenwerkingsverbanden zijn gebouwd op een gemeenschappelijke

visie, gedeelde doelstellingen en wederzijds vertrouwen. Het zou niet in het belang van de inwoners van Zaventem zijn om deze waardevolle partnerships op te geven ten gunste van samenwerkingen met Vilvoorde of Machelen, die niet aansluiten bij de maatschappelijke en ruimtelijke dynamieken van de gemeente.

Het niet toestaan van de afwijking zou niet alleen betekenen dat de IGS-werking voor Zaventem noodgedwongen ophoudt te bestaan, maar zou ook gevolgen hebben voor Kortenberg. Dit zou beide gemeenten dwingen om op zeer korte termijn besprekingen te voeren en aan te sluiten bij andere bestaande samenwerkingsverbanden, wat de continuïteit van het woonbeleid aanzienlijk kan bemoeilijken.

Het behoud van deze samenwerkingen is dan ook niet alleen een logische keuze, maar vooral een strategische beslissing in het belang van zowel de gemeente als haar inwoners.

X

Bart Dewandeleer
Schepen wonen Zaventem

X

Kristien Goeminne
Schepen wonen Kortenberg

X

Goele Daniels
IGS-coördinator WIHMB

X

Bruno Depondt
Directeur omgeving Zaventem